
Zpráva velvyslance o konferenci

Zpráva velvyslance ČSR v Německu ministerstvu zahraničních věcí ČSR (úryvek)

6. října 1938

Oznámiv telefonicky panu prezidentovi, že příkazu jeho vyhovuji, a požádav leg. radu dr. Masaříka, aby připravil veškerý potřebný materiál, odletěl jsem s ním do Mnichova. Po příletu do Mnichova a ubytování v hotelu Regina, kdež ubytována byla též anglická delegace, pokoušel jsem se ihned o rozmluvy s Chamberlainem a Daladierem, k nimž však nedošlo, ježto konference byla již v Hnědém domě v proudu. Chamberlain prostřednictvím velvyslaneckého tajemníka, mně osobně velmi dobře známého Kirkpatricka, poslal mi z Hnědého domu k večeru vzkaz, abych zůstal pohotově v hotelu a že přijmout mě bude moci buď ještě před diner, nebo po diner, jakmile se vrátí z Hnědého domu do hotelu. Kirkpatrick vykládal mi, že průběh konference jde celkem klidně, ze strany německé arciť tvrdě, že však Chamberlain činí vše, co může, uplatnit v náš prospěch. Žádal jsem Kirkpatricka, aby vyřídil dík a prosbu, aby i v dalším průběhu konference se Chamberlain a Henderson zastávali našich zájmů. Kirkpatrick pravil, že konference patrně bude skončena ještě téhož večera. (Daladier na odevzdanou mu navštívenku nereagoval.)

Legační rada dr. Masařík, ubytovaný v hotelu v jiném poschodí, snažil se zatím o kontakt s Ashtonem-Gwatkinem, jehož osobně dobře znal z Prahy, a s členy delegace francouzské v hotelu Vier Jahreszeiten, kamž, dle mých informací, odešel též zástupce naší tiskové kanceláře. Pokus můj telefonický o rozmluvu s francouzským velvyslancem Francois-Poncetem byl rovněž marný, ježto Francois-Poncet byl osobně přítomen na konferenci v Hnědém domě. K delegaci naší přidružil se zatím z Londýna dr. Lisický.

Po vzkazu Chamberlainově nezbývalo než čekat. Večer asi o 10. hodině byl jsem telefonicky volán do jednoho z pokojů anglické delegace, v němž Ashton-Gwatkin (mně až dosud osobně neznámý) nám předložil mapu na konferenci usnesených okupačních hranic sudetoněmeckých.

Dr. Masařík důrazně vykládal Ashton-Gwatkinovi, kde a jak těžce jsme projektovanou hranicí postiženi. Oba dali jsme výraz těžkému zklamání i nad tím, jak nám bylo řečeno, že má být bezprostředně přikročeno k okupaci. Žádal jsem Gwatkina, podobně jako před tím Kirkpatricka, aby působil ještě v náš prospěch, a vyslovil jsem pochybnost, může-li Československo takový plán přijmout. Gwatkin na to odpověděl, že vůbec se ani nestaví pro Československo otázka připravovanou dohodu nepřijmout či podrobovat ji nějaké diskusi, ježto jde prostě o provedení závazků Československem již přijatých pod zárukou čtyř velmocí. „That's simply to be accepted or - you know what I mean,“ pravil Gwatkin, naznačuje takto, že dohoda provedena by byla i bez nás a proti nám. Nemohl jsem než prohlásit, že takto dává se nám volba mezi vraždou a sebevraždou.

V noci o 1 ¼ hod. byl jsem (společně s dr. Masaříkem) po zván do appartementu Chamberlainova, kdež přítomní byli Chamberlain, Daladier, sir Horace Wilson, Léger a Gwatkin. Chamberlain, zřejmě těžce unaven, s několika větami, jimiž zdůraznil, že činil poctivě (honestly) vše, co mohl v náš prospěch, odevzdal mi německý text dohody a upozornil zvláště na její anex jednající o velmocenské garancii nových hranic Československa. Za četby dohody (četl jsem ji nahlas), do níž z ulice zaléhal jásot lidu,

MASARYK: ČASOVÁ OSA

kladli jsme společně s dr. Masaříkem otázky na vysvětlení jednotlivých článků, k nimž odpovídal nám Léger. Dostalo se nám ujištění, že delegát československý na konferenci mezinárodního výboru v Berlíně má být naroveň postaven ostatním zástupcům velmocí. Pokud jde o mezinárodní dozorčí formace plebiscitní, o nichž je zmínka v čl. 5, bylo nám řečeno, že bližší usneseno bude mezinárodním výborem, že však jde toliko o neněmecké, neutrální útvary vojenské neb polovojenské. Ohledně odchylek od hranice etnografické (v čl. 6) zdůrazněno nám, že jít může toliko o výjimečné úpravy v malém rozsahu. Po přečtení celé dohody pro hlásil jsem, že předložím ji v Praze ministru zahraničních věcí a prezidentu republiky k rozhodnutí, načež poznamenal Chamberlain: „There is no reply expected“, ujišťoval znovu, že učinil naprosto vše, co bylo možno, a poukázal opět na slíbenou garancii. Vyslovil jsem Chamberlainovi očekávání, že Anglie a Francie budou přihlížet k životním našim zájmům, jak nám bylo slíbeno ve franko-britských propozicích, a po ujištění, že tomu tak bude, jsem poděkoval, s tím, že chvíle přítomná je nejbolestnější, kterou jsem zažil, načež Chamberlain odvětil, že i pro něho je to chvíle nejvyšší bolestná. Daladier po celou dobu odevzdání našeho rozsudku setrval v mlčení. Předání dohody a rozmluva k němu se pojíjí trvaly sotva půl hodiny.

Vojtěch Mastný

Analyzujeme, interpretujeme:

- Popište průběh konference z pohledu českých účastníků.
- Jak se k sobě jednotliví účastníci konference chovali? Co to říká o situaci Československa?

Komentář

Vojtěch Mastný (1874 - 1954), československý vyslanec v Německu, napsal až po skončení mnichovské konference zprávu o jejím průběhu pro ministerstvo zahraničních věcí. Mastný byl prezidentem Benešem vyslán na konferenci jako pozorovatel, neúčastnil se tedy přímo jednání. Role československých diplomatů je ze zprávy patrná - čekali v hotelových pokojích a snažili se získat zprávy od účastníků jednání, aby jim byly výsledky sděleny večer od zástupců Velké Británie a Německa. Spíše než na popis technických detailů dohody (které často nakonec nebyly dodrženy) se při čtení soustřeďte na pocity jednotlivých stran a způsoby jednání k sobě navzájem, která vyjadřují, že britští a francouzští politici už chtěli československou krizi vyřešit za každou cenu a československá delegace byla v defenzivě.

Zdroj

Dokumenty k historii mnichovského diktátu: 1937-1939: [dokumenty z českých a sovětských archívů]. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1979. 454 s.